

Vormgevingspecificaties

Elektronische
Bekendmaking

Staatsblad

Auteur(s): Ambrac Bieke van der Korst
Versie: 0.1
Datum: 23 april 2009

Inhoudsopgave

1. Wijzigingshistorie.....	4
1.1 Relevante documenten.....	4
2. Doel van dit document.....	5
2.1 Opzet specificaties.....	5
2.2 Redactionele conventies.....	5
3. Algemene layoutspecificaties.....	6
3.1 Afbreekregels.....	6
3.2 Lettertype.....	6
3.3 Bladspiegel, zetspiegel, pagina indeling.....	6
3.3.1 Bladspiegel.....	6
3.3.2 Zetspiegel.....	6
3.3.3 Stramien titelpagina.....	6
3.3.4 Stramien standaardpagina.....	7
3.4 Voetregel.....	7
3.4.1 Publicatienaam + jaargang + editie.....	7
3.4.2 Paginacijfer.....	8
3.4.1 ID.....	9
3.5 Titelpagina.....	9
4. Opmaakinstructies voor wet-besluit.....	12
4.1 Aanhef.....	12
4.2 Wettekst.....	13
4.2.1 Wijzigingsbepalingen.....	15
4.3 Wetsluiting.....	16
4.4 Bijlage.....	18
4.4.1 Bijlage kop.....	18
4.4.2 Bijlage broodtekst.....	19
Bijlage sluiting.....	20
4.5 Nota van toelichting.....	21
4.5.1 Nota-toelichting kop.....	21
4.5.1 Nota-toelichting broodtekst.....	21
4.5.1 Nota-toelichting sluiting.....	22
5. Opmaakinstructies voor verbeterblad.....	22
5.1.1 Verbeterblad titelpagina.....	22
5.1.1 Verbeterblad hoofdinhoud.....	23
6. Opmaakinstructies voor generieke (gedeelde) elementen.....	25
6.1 Tekstuele opmaak.....	25
6.2 Alinea en al-groep.....	26
6.2.1 Alinea.....	26
6.2.2 Al-groep.....	26
6.3 Lijsten.....	27
6.3.1 Opsommingen.....	27
6.3.2 Definitielijsten.....	28
6.4 Tabellen.....	29
6.4.1 XML codering tabellen.....	30
6.5 Afbeeldingen.....	30
6.6 Links.....	31
6.7 Noten.....	31

6.7.1 Voetnoot.....	32
6.7.2 Histnoot.....	33
6.8 Tussenkop.....	33

1. Wijzigingshistorie

Versie 0.1	23-04-2009	B.v.d.Korst, Ambrac	1 ^e conceptversie
------------	------------	------------------------	------------------------------

1.1 Relevante documenten

- Codering staatsblad met OP DTD, Ronald Heller & Robert van de Rijt, ICTU, v. 1.3, 06-08-2007
- Codering algemene, gedeelde structuur met OP DTD, Robert van de Rijt, ICTU, v. 1.1, 15-11-2007
- Layout gegevens mbt de staatsbladen.doc + betekende versie van 4097921740-42305-18213-189-74.pdf, door Inge Wolfs, SDU (email d.d. 9 april 2009)
- betekende versie van verbeterblad.pdf, door Inge Wolfs, SDU (email d.d. 9 april 2009)
- Proefcontent in XML aangeleverd door Michel Geenen, Sdu

2. Doel van dit document

Het doel van dit document is het op eenduidige wijze vastleggen van de specificaties voor wat betreft vormgeving en opmaak van de Staatsbladen in het kader van de Elektronische Bekendmaking van Officiële Publicaties.

2.1 Opzet specificaties

De opmaakinstructies voor Staatsbladen zijn opgesplitst over een aantal hoofdstukken.

In hoofdstuk 3 wordt de algemene layout gespecificeerd.

Het Staatsblad kent twee verschijningsvormen met verschillen in structuuronderdelen en opmaakinstructies:

- een “gewone” editie, waarin de de officiële tekst van een wet of regeling gepubliceerd wordt (hoofdstuk 4);
- een verbeterblad, waarin een rectificatie op een Staatsblad gepubliceerd wordt (hoofdstuk 5).

In hoofdstuk 6 worden de opmaakinstructies beschreven voor elementen die in alle documenten voor kunnen komen zoals alinea's, tabellen, opsommingen en afbeeldingen.

2.2 Redactionele conventies

De volgende redactionele conventies gelden voor de XML voorbeelden in dit document:

- Namen van elementen staan in het **blauw** tussen vishaken (<handelingen>).
- Namen van attributen zijn **oranje**; de attribuutwaarde is **bruin** (<nadruk type="cur">).
- De inhoud van de elementen (de content) staat in het zwart tussen start- en endtag van de elementen.
- Tekst, tekens, spaties die automatisch moeten worden gegenereerd worden in **groen** aangegeven.
- Processing instructions zijn **lila**.
- “Container elementen” zijn elementen die alleen andere elementen bevatten en geen tekst (#PCDATA)

3. Algemene layoutspecificaties

De kenmerken die in dit hoofdstuk worden gespecificeerd zijn generiek en gelden voor alle documenten.

3.1 Afbreekregels

- afbreekroutine volgens het Groene Boekje
- meer dan 3 regels met afbrekingen onder elkaar niet toegestaan
- kop van wijzig-artikel en intitule mogen niet afgebroken worden
- bij overige koppen mag afgebroken worden bij een minimale woordlengte van 10 letters

3.2 Lettertype

Het broodkorps is Univers 8.5 pt met interlinie 3.76 mm.

In de tabel hieronder wordt vermeld welke lettertypen gebruikt worden in deze Officiële Publicatie.

Univers – romein (regular)
Univers – vet (bold)
Univers – cursief (italic)
Univers – vet cursief (bold italic)

3.3 Bladspiegel, zetspiegel, pagina indeling

(Alle maten zijn in millimeters.)

3.3.1 Bladspiegel

Hoogte	272 mm
Breedte	197 mm

3.3.2 Zetspiegel

Hoogte	250 mm ¹
Breedte	171 mm
Marge snijzijde	13 mm
Marge rugzijde	13 mm
Kopwit (bovenmarge)	10 mm
Staartwit (ondermarge)	12 mm

3.3.3 Stramien titelpagina

Hoogte	250 mm
Breedte	171 mm, opgedeeld in 2 kolommen: linkerkolom is 54 mm breed; rechterkolom is 112.5 mm

¹ Inclusief voetregel.

	breed. Tussen de twee kolommen zit een witruimte van 4.5 mm.
Marge links	13 mm
Marge rechts	13 mm
Marge boven	10 mm
Marge onder	12 mm
Hoofdblok	hoogte: 178.79 mm het aantal regels hangt af van de lengte van het opschrift NB: op de voorpagina van een verbeterblad begint het hoofdblok op een andere positie: op 83.76 mm vanaf bladspiegel bovenkant pagina. De hoogte is dan 150.83 mm.

3.3.4 Stramien standaardpagina

Hoogte	250 mm
Breedte	171 mm, opgedeeld in 2 kolommen: linkerkolom is 54 mm breed; rechterkolom is 112.5 mm breed. Tussen de twee kolommen zit een witruimte van 4.5 mm.
Marge links	13 mm
Marge rechts	13 mm
Marge boven	10 mm
Marge onder	12 mm
Hoofdblok	hoogte: 224.09 mm aantal regels (broodkorps): 60

3.4 Voetregel

De voetregel bevat 1 of meer van de volgende elementen:

links	een 4-regelig ID samengesteld uit ID + ISSN + uitgever + plaats + datum	alleen op de laatste pagina van de wettekst (of op de laatste pagina van verbeterblad)
midden	publicatiennaam (Staatsblad) + jaargang, gevolgd door een vierkant (100% van het broodkorps vrijgehouden) en editie (nummer)	niet in verbeterblad
rechts	paginacijfer	op alle pagina's, maar niet als er maar 1 pagina is

In de volgende paragrafen wordt beschreven hoe de benodigde informatie uit de XML-structuur uitgelezen kan worden.

3.4.1 Publicatiennaam + jaargang + editie

De voetregel bevat de publicatiennaam (Staatsblad) gevolgd door het actuele jaar. Daarna wordt een vierkant (100% van het broodkorps vrijgehouden) geplaatst gevolgd door de editie.

XML	<p>publicatiennaam: <code><meta name="OVERHEIDop.publicationName" content="[inhoud veld]"/></code></p> <p><i>Voorbeeld:</i> <code><meta name="OVERHEIDop.publicationName" content="Staatsblad"/></code> + spatie + jaargang: <code><meta name="OVERHEIDop. jaargang " content="[inhoud veld]"/></code></p> <p><i>Voorbeeld:</i> <code><meta name="OVERHEIDop.jaargang" content="2009"/></code> + vierkant + editie: <code><meta name="OVERHEIDop. publicationIssue " content="[inhoud veld]"/></code></p> <p><i>Voorbeeld:</i> <code><meta name="OVERHEIDop. publicationIssue " content="36"/></code></p>
Positie	basislijn van de voetregel begint op 260 mm vanaf vanaf bladspiegel onderkant pagina
Letter	Univers – romein (broodkorps)
Korps	8.5 pt
Interlinie	3.76 mm
Zetwijze	gecentreerd

NB: in het geval van een verbeterblad kan het actuele jaar afwijken van de oorspronkelijke jaargang zoals die in de metadata is gespecificeerd.

3.4.2 Paginacijfer

Het paginacijfer wordt geheel rechts geplaatst. Als er maar 1 pagina is, wordt er geen paginacijfer geplaatst. De paginering van de Staatsbladen is per Staatsblad, beginnend bij 1.

XML	Niet in de XML – automatisch genereren (bij 2 of meer pagina's)
Positie	basislijn van de voetregel begint op 260 mm vanaf vanaf bladspiegel onderkant pagina
Letter	Univers – romein (broodkorps)
Korps	8.5 pt
Interlinie	3.76 mm
Zetwijze	rechtlijnend

3.4.1 ID

Op de pagina waar de wettekst wordt afgesloten bevat de voetregel een 4-regelig ID samengesteld uit ID + ISSN + uitgever + plaats + datum. Bijvoorbeeld:

STB12220
ISSN 0920 - 2064
Sdu Uitgevers
's-Gravenhage 2009

XML	<pre><wetsluiting> ... </wetsluiting> regel 1: <meta name="SDU.pskey" content="[inhoud veld]"/> Voorbeeld: <meta name="SDU.pskey" content=" STB12220"/> + regel 2: ISSN 0920 – 2064 (niet in de XML-automatisch genereren) + regel 3: Sdu Uitgevers (niet in de XML-automatisch genereren) + regel 4: 's-Gravenhage 2009 (niet in de XML-automatisch genereren)</pre>
Positie	basislijn van de voetregel begint op 260 mm vanaf bladspiegel onderkant pagina
Letter	Univers – romein
Korps	5.5 pt
Interlinie	3.26 mm
Zetwijze	linkslijnend

3.5 Titelpagina

De kop op het voorblad van een Staatsblad bevat:

- titelregel
- logo
- jaargang
- editie
- intitule (opschrift)

De kop van een Staatsblad loopt over de gehele breedte van de pagina.

NB: voor een verbeterblad is de vormgeving van de kop anders. De specifieke opmaakinstructies voor een verbeterblad worden in een apart hoofdstuk behandeld.

3.5.1.1 Titelregel

XML	<pre><officiële-publicatie> ... <kop> <titel>Staatsblad</titel></pre>
-----	---

	<subtitel>van het Koninkrijk der Nederlanden</subtitel> </kop>
Positie	basislijn van de kop begint op 15.5 mm vanaf bladspiegel bovenkant pagina
Letter	Univers – vet
Korps	17 pt
Interlinie	6.76 mm
Zetwijze	linkslijnend

3.5.1.2 Logo

Rechtslijnend bevindt zich een vast logo.

NB: Dit logo staat niet in de XML.

XML	geen; kan automatisch gegenereerd worden
Positie	basislijn van de kop begint op 15.5 mm vanaf bladspiegel bovenkant pagina
Letter	nvt
Korps	nvt
Interlinie	nvt
Zetwijze	rechtslijnend
Breedte	24 mm

3.5.1.3 Witruimte en lijn

Onder de titelregel volgt een witruimte en een horizontale lijn over de gehele breedte.

XML	geen; kan automatisch gegenereerd worden
Positie	lijn begint op 29 mm vanaf bladspiegel bovenkant pagina
Dikte	0.1 mm
Lengte	171 mm
Zetwijze	linkslijnend

3.5.1.4 Jaargang

XML	De tekst “jaargang ” staat niet in de XML maar kan automatisch gegenereerd worden. De jaargang kan in de XML uitgelezen worden uit de metadata: <meta name="OVERHEIDop. jaargang " content="[inhoud veld]"/> Voorbeeld: <meta name="OVERHEIDop.jaargang" content="2009"/>
Positie	basislijn begint op 35.54 mm vanaf bladspiegel bovenkant pagina
Letter	Univers – romein
Korps	9 pt
Zetwijze	linkslijnend

3.5.1.5 Witruimte en lijn

Onder de jaargang volgt een witruimte en een horizontale lijn over de gehele breedte.

XML	geen; kan automatisch gegenereerd worden
Positie	lijn begint op 47 mm vanaf bladspiegel bovenkant pagina
Dikte	0.1 mm
Lengte	171 mm
Zetwijze	linkslijnend

Onder deze lijn is de tekst opgesplitst in twee kolommen.

3.5.1.6 Editie

XML	<pre><meta name="OVERHEIDop. publicationIssue " content="[inhoud veld]"/></pre> <p><i>Voorbeeld:</i></p> <pre><meta name="OVERHEIDop. publicationIssue " content="36"/></pre>
Positie	rechterkolom, basislijn begint op 59.87 mm vanaf bladspiegel bovenkant pagina
Letter	Univers – vet
Korps	17 pt
Interlinie	6.76 mm
Zetwijze	linkslijnend

3.5.1.7 Intitule (opschrift)

XML	<pre><staatsblad><intitule></pre> <p><i>Voorbeeld:</i></p> <pre><staatsblad> <intitule>Wet van 27 september 2008, houdende wijziging van de begrotingsstaat van het provinciefonds voor het jaar 2007 (Slotwet)</intitule></pre> <p>...</p>
Positie	rechterkolom, basislijn begint op 64.64 mm vanaf bladspiegel bovenkant pagina NB: op de voorpagina van een verbeterblad begint de eerste tekstregel op 83.76 mm vanaf de bladspiegel bovenkant pagina.
Letter	Univers – vet
Korps	11.5 pt
Interlinie	4.51 mm
Zetwijze	linkslijnend

3.5.1.8 Witruimte en lijn

Onder het opschrift volgt een witruimte en twee horizontale lijnstukken (onder de 2 kolommen).

XML	geen; kan automatisch gegenereerd worden
Positie	lijn begint op 7.52 mm onder de laatste regel van het opschrift
Dikte	0.1 mm

Lengte	54 mm en 112.5 mm
Interlinie	lijn staat in de interlinie van 3.76 mm
Zetwijze	linkslijnend

Na `<intitule>` volgt de hoofdinhoud:

- ofwel de officiële tekst van een wet of regeling (`<wet-besluit>`)²
- ofwel `<verbeterblad>`

4. Opmaakinstructies voor wet-besluit

Binnen het container element `<wet-besluit>` kunnen de volgende elementen voorkomen: `<aanhef>`, `<wettekst>`, `<wetsluiting>`, `<nota-toelichting>` en `<bijlage>`³. Alleen `<wettekst>` is een verplicht element, de andere zijn optioneel.

4.1 Aanhef

`<aanhef>` bevat de formele inleidende informatie voor wet- en regelgeving en is opgebouwd uit de volgende elementen:

`<wij>` (of `<wie>`): bevat de openingsformule voor een wetstekst;

`<considerans>`: bevat de overwegingen voor de wet- en regelgeving.

`<afkondiging>`: bevat de vaste formule tussen de considerans en de start van de feitelijke regelgevende tekst. (Geen verplicht element.)

XML	<pre><wet-besluit><aanhef></pre> <p><i>Voorbeeld 1:</i></p> <pre><aanhef> <wij>Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.</wij> <considerans> <considerans.al>Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:</considerans.al> <considerans.al>Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is dat (...)</considerans.al> </considerans> <afkondiging> <al>Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:</al> </afkondiging> </aanhef></pre> <p><i>Voorbeeld 2 (besluit of besluitwijziging):</i></p> <pre><aanhef> <wij>Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.</wij> <considerans></pre>
-----	---

² Volgens de OP-DTD is naast `<wet-besluit>` ook `<regeling>` toegestaan, maar dit laatste element wordt in de praktijk niet gebruikt.

³ Volgens de OP-DTD is na het element `<wetsluiting>` ook een optionele `<officiële-inhoudsopgave>` toegestaan, maar dit element wordt in de praktijk niet gebruikt. Het enige voorbeeld met een inhoudsopgave is Staatsblad 2006, 31, waarin de `<officiële-inhoudsopgave>` in een `<bijlage>` opgenomen is. De inhoud bestaat uit een tabel (`<table>`).

	<p><code><considerans.al bevat="voordracht"></code>Op voordracht van de Staatssecretaris van Financiën van 14 oktober 2008, FM 2008-2394 M, Generale Thesaurie, directie Financiële markten, afdeling Algemeen en Internationaal;<code></considerans.al></code></p> <p><code><considerans.al bevat="grondslag"></code>Gelet op artikel 4, tweede lid, van de Muntwet 2002;<code></considerans.al></code></p> <p><code></considerans></code></p> <p><code><afkondiging></code></p> <p><code><al></code>Hebben goedgevonden en verstaan:<code></al></code></p> <p><code></afkondiging></code></p> <p><code></aanhef></code></p>
Positie	<p>rechterkolom;</p> <p><code><wij></code> (of <code><wie></code>) begint op een nieuwe regel met een witregel erboven en springt 3.2 mm in;</p> <p><code><considerans></code> begint op een nieuwe regel met een witregel erboven en springt 3.2 mm in;</p> <p><code><considerans><considerans.al></code> begint op een nieuwe regel en springt 3.2 mm in;</p> <p><i>Voorbeeld 1:</i></p> <p><code><afkondiging></code> begint op een nieuwe regel en springt 3.2 mm in;</p> <p><i>Voorbeeld 2:</i></p> <p><code><afkondiging></code> begint op een nieuwe regel met een witregel erboven en springt 3.2 mm in;</p> <p>NB: Als het Staatsblad een besluit of besluitwijziging is, dan komt er boven de afkondiging een witregel. Dit kan niet zonder meer uit een XML-element of attribuut afgeleid worden.</p>
Letter	Univers – romein
Korps	8.5 pt
Interlinie	3.76 mm
Zetwijze	linkslijnend

NB: een considerans kan behalve alinea's (`<considerans.al>`) ook opsommingen (`<considerans.lijst>`) of tussenkopjes (`<tussenkop>`) bevatten. De vormgevingsspecificaties voor tussenkopjes worden apart behandeld in het hoofdstuk over generieke (gedeelde) elementen.

4.2 Wettekst

`<wettekst>` bevat de feitelijke regelgevende tekst en is meestal opgebouwd uit artikelen (`<artikel>`) en/of wijzigingsbepalingen (`<wijzig-artikel>`).

In `<wettekst>` kunnen verder de volgende elementen voorkomen:

- de 'gewone' tekstuele elementen `<al>` en `<lijst>`
- een aantal groeperende elementen (hierarchische niveaus' s in wettekst):
`<paragraaf>`, `<afdeling>`, `<titeldeel>`, `<hoofdstuk>`, `<deel>`.

XML	<p><code><wettekst></code></p> <p><i>Voorbeeld:</i></p> <p><code><hoofdstuk></code></p> <p><code><kop></code></p>
-----	---

	<pre> <label>Hoofdstuk</label> <nr>2.</nr> <titel>Uitgifte van het Staatsblad</titel> </kop> <artikel> <kop> <label>Artikel</label> <nr>2</nr> </kop> <lid> <lidnr>1.</lidnr> <al>Het Staatsblad wordt uitgegeven op door Onze Minister te bepalen tijdstippen op een bij ministeriële regeling te bepalen internetadres.</al> </lid> <lid> <lidnr>2.</lidnr> <al>Op het Staatsblad wordt vermeld wanneer het is uitgegeven.</ al> </lid> </artikel> </pre> <p>(Zie Staatsblad 2009, 30)</p>
Positie	<p>rechterkolom;</p> <p><hoofdstuk>: begint op een nieuwe regel met 2 witregels erboven; inhoud van <kop> (<label>, <nr> en <titel>) op deze regel (zonder inspring);</p> <p><artikel>: begint op een nieuwe regel met een witregel erboven; inhoud van <kop> (<label> en <nr>) op deze regel (zonder inspring);</p> <p><lid>: begint op een nieuwe regel met inspring; het eerste lid onder artikel met een witregel erboven, tweede en volgende lid onder artikel zonder een witregel erboven;</p> <p><al> binnen <artikel>/<lid>: begint op een nieuwe regel en springt 3.2 mm in;</p> <p><i>overige elementen (niet in voorbeeld):</i></p> <p><paragraaf>: begint op een nieuwe regel met 1 witregel erboven;</p> <p><afdeling>: begint op een nieuwe regel met 1 witregel erboven;</p> <p><titeldeel>: begint op een nieuwe regel met 1 witregel erboven;</p> <p><deel>: begint op een nieuwe regel met 1 witregel erboven;</p>
Letter	<pre> <hoofdstuk><kop>: Univers – vet <artikel><kop>: Univers – vet <lidnr>: Univers – romein <al> : Univers – romein </pre> <p><i>overige elementen (niet in voorbeeld):</i></p> <pre> <paragraaf><kop>: Univers – cursief <afdeling><kop>: Univers – romein <titeldeel><kop>: Univers – romein <deel><kop>: Univers – romein </pre>

Korps	8.5 pt
Interlinie	3.76 mm
Zetwijze	linkslijnend

4.2.1 Wijzigingsbepalingen

Een <wizig-artikel> begint met een verplichte <kop> en kan verder opgebouwd zijn uit een aantal optionele elementen:

- <wat>
- ‘gewone’ tekstuele elementen <al> en <lijst>
- een reeks van 1 of meer <wijziging> of <wizig-lid>

XML	<pre> <wizig-artikel> Voorbeeld: <wizig-artikel> <kop> <label>ARTIKEL</label> <nr>IIB</nr> </kop> <wat type="wijziging">De Wet wegvervoer goederen wordt als volgt gewijzigd:</wat> <wizig-lid> <lidnr>A</lidnr> <wat>In artikel 2.1 wordt «de bij de vrijstellingsrichtlijn voor het wegvervoer behorende bijlage» telkens vervangen door: de bij de vrijstellingsrichtlijn voor het wegvervoer behorende bijlage I.</wat> </wizig-lid> <wizig-lid> <lidnr>B</lidnr> <wat>Artikel 2.5 komt te luiden:</wat> <wijziging> <artikel> <kop> <label>Artikel</label> <nr>2.5</nr> </kop> <al>Het is verboden om bij het verrichten van beroepsvervoer anders dan bedoeld in artikel 2.1, tweede, derde, vierde of vijfde lid, in strijd te handelen met artikel 3, eerste lid, artikel 5, vierde lid, of artikel 6, vierde lid, van de marktverordening voor het wegvervoer.</al> </artikel> </wijziging> </wizig-lid> ... <wizig-lid> <lidnr>D</lidnr> <wat>Artikel 2.10 wordt als volgt gewijzigd:</wat> <wijziging> <nr>1.</nr> </pre>
-----	---

	<p><wat>In het achtste lid wordt «voor de toepassing van het vierde lid» vervangen door: voor de toepassing van het zevende lid.</wat> </wijziging> <wijziging> <nr>2.</nr> <wat>In het negende lid wordt «voor de toepassing van het vierde lid» vervangen door: voor de toepassing van het zevende lid.</wat> </wijziging> </wijzig-lid> <wijzig-artikel></p> <p>(Zie Staatsblad 2009, 38)</p>
Positie	<p>rechterkolom; <wijzig-artikel>: begint op een nieuwe regel met twee witregels erboven; inhoud van <kop> (<label> en <nr>) op deze regel (zonder inspring); <wat type="wijziging"> begint op een nieuwe regel met een witregel erboven en springt 3.2 mm in; <wijzig-lid>: begint op een nieuwe regel met een witregel erboven; inhoud van <lidnr> op deze regel (zonder inspring); <wijzig-lid><wat> begint op een nieuwe regel met een witregel erboven en springt 3.2 mm in; <i>overige elementen (niet in voorbeeld):</i> <wijzig-divisie>: begint op een nieuwe regel met een witregel erboven;</p>
Letter	<p><wijzig-artikel><kop>: Univers – vet <wat type="wijziging">: Univers – romein <wijzig-lid>: Univers – romein</p> <p><i>overige elementen (niet in voorbeeld):</i> <wijzig-divisie soort="hoofdstuk"><kop>: Univers – vet <wijzig-divisie soort="paragraaf"><kop>: Univers – cursief <wijzig-divisie soort="afdeling"><kop>: Univers – romein (opmaak conform de bijbehorende wetstructuur)</p>
Korps	8.5 pt
Interlinie	3.76 mm
Zetwijze	linkslijnend

4.3 Wetsluiting

Een <wetsluiting> kan bestaan uit de elementen <slotformulering>, <histnoot>, <gegeven>, <ondertekening> en <uitgifte>. Geen van deze elementen is verplicht.

XML	<p><wetsluiting></p> <p><i>Voorbeeld 1:</i> <slotformulering> <al>Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad (...).</al> </slotformulering></p>
-----	--

	<p><i>Voorbeeld 2:</i> <histnoot type="parlementair"> <al>Kamerstuk 31 444 C</al> </histnoot></p> <p><i>Voorbeeld 3:</i> <gegeven> <label>Gegeven te </label> <dagtekening> <plaats>Het Oude Loo,</plaats> <datum isodatum="2008-09-27">27 september 2008</datum> </dagtekening> <koning>Beatrix</koning> </gegeven></p> <p><i>Voorbeeld 4:</i> <ondertekening> <functie>De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,</functie> <naam> <voornaam>A. Th. B.</voornaam> <achternaam>Bijleveld-Schouten</achternaam> </naam> </ondertekening> <ondertekening> <functie>De Minister van Financiën,</functie> <naam> <voornaam>W. J.</voornaam> <achternaam>Bos</achternaam> </naam> </ondertekening></p> <p><i>Voorbeeld 5:</i> <uitgifte> <datum isodatum="2009-02-12">Uitgegeven de <nadruk type="cur">twaalfde</nadruk> februari 2009</datum> <ondertekening> <functie>De Minister van Justitie,</functie> <naam> <voornaam>E. M. H.</voornaam> <achternaam>Hirsch Ballin</achternaam> </naam> </ondertekening> </uitgifte></p>
Positie	rechterkolom; <i>Voorbeeld 1:</i> <slotformulering><al> begint op een nieuwe regel met een witregel erboven en springt 3.2 mm in; <i>Voorbeeld 2:</i> <histnoot> krijgt dezelfde vormgeving als een eindnoot, maar zonder

	<p>nummer. De noot komt in de linkerkolom ter hoogte van de laatste regel van de slotformulering. Als er meerdere tekstregels zijn, wordt er van onderaf naar boven opgebouwd.</p> <p><i>Voorbeeld 3:</i> <code><gegeven></code> begint op een nieuwe regel met een witregel erboven en springt niet in; <code><gegeven><koning></code> begint op een nieuwe regel en springt niet in;</p> <p><i>Voorbeeld 4:</i> <code><ondertekening></code> begint op een nieuwe regel met een witregel erboven en springt niet in;</p> <p><i>Voorbeeld 5:</i> <code><uitgifte></code> begint op een nieuwe regel met een witregel erboven en springt niet in;</p>
Letter	Univers – romein
Korps	8.5 pt
Interlinie	3.76 mm
Zetwijze	<p><i>Voorbeeld 1:</i> <code><slotformulering><al></code> linkslijnend;</p> <p><i>Voorbeeld 2:</i> <code><histnoot></code> linkslijnend;</p> <p><i>Voorbeeld 3:</i> <code><gegeven></code> linkslijnend; <code><gegeven><koning></code> rechtslijnend;</p> <p><i>Voorbeeld 4:</i> <code><ondertekening></code> linkslijnend;</p> <p><i>Voorbeeld 5:</i> <code><uitgifte></code> rechtslijnend;</p>

4.4 Bijlage

Een Staatsblad kan een of meer bijlagen bevatten (`<bijlage>`). Een bijlage wordt voornamelijk gebruikt voor vaststelling van een tabel, formulier, model, kaart of lijst.

4.4.1 Bijlage kop

Sommige bijlagen zijn ‘echte’ bijlagen (n.l. wanneer zij een “BIJLAGE” kop bevatten (*Voorbeeld 1*); andere bijlagen zijn geen bijlage in strikte zin, maar in de XML wel gecodeerd als `<bijlage>`. Deze laatste bevatten geen “BIJLAGE” kop maar een andere kop (*Voorbeeld 2*).

XML	<pre> <bijlage> <i>Voorbeeld 1:</i> <bijlage> <kop> <label>BIJLAGE</label> <titel>INDICATORENLIJST</titel> </kop> </pre> <p>(Zie Staatsblad 2008, 305, p. 6)</p>
-----	---

	<p><i>Voorbeeld 2:</i> <bijlage> <kop> <titel>Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Algemene Zaken, het Kabinet der Koningin en de Commissie van toezicht betreffende de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (III) voor het jaar 2008 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)</titel> </kop></p> <p>(Zie Staatsblad 2008, 441, p. 3 e.v.)</p>
Positie en vorm	<p>de tekst van de bijlage begint altijd op een nieuwe (rechter- of linker-) pagina; geen witruimte boven; <i>Voorbeeld 1:</i> <kop><label> (en <nr> indien aanwezig) linkerkolom; <kop><titel> rechterkolom; <i>Voorbeeld 2:</i> <kop><titel> rechterkolom;</p>
Letter	<p><label> + <nr>: Univers – vet <titel>: Univers – vet</p>
Korps	8.5 pt
Interlinie	3.76 mm
Zetwijze	linkslijnend

NB: deze opmaakspecificaties gelden niet voor bijlagen die deel uitmaken van een nota van toelichting. De opmaakspecificaties voor <nota-toel><bijlage> zijn gelijk aan die voor <divisie>.

4.4.2 Bijlage broodtekst

Bijlagen hebben een eenvoudige hiërarchische structuur, bestaande uit (geneste) divisies, met eventueel een of meer inleidende alinea's.

4.4.2.1 <divisie>

XML	<p><bijlage><divisie></p> <p><i>Voorbeeld:</i> <bijlage> <kop> <label>BIJLAGE</label> <titel>INDICATORENLIJST</titel> </kop> <divisie> <kop> <nr>I</nr> <titel>Subjectieve indicator</titel> </kop> <divisie> <kop> <titel>Vermoedelijke witwastransacties of</p>
-----	--

	<p>terrorisめfinanciering</titel> </kop> <al>Transacties waarbij de meldingsplichtige aanleiding heeft om te veronderstellen dat ze verband kunnen houden met witwassen of financiering van terrorisme.</al> </divisie> </divisie></p> <p>(Zie Staatsblad 2008, 305)</p>
Positie	<p>rechterkolom <divisie>: begint op een nieuwe regel met 1 witregel erboven</p>
Letter	<p><i>richtlijn:</i> <divisie><kop><titel>: Univers – vet <divisie><divisie><kop><titel>: Univers – cursief <divisie><divisie><divisie><kop><titel>: Univers – romein</p> <p><i>afwijkingen:</i> <kop kopopmaak="vet"><titel>: Univers – vet <kop kopopmaak="cur"><titel>: Univers – cursief <kop kopopmaak="vetcur"><titel>: Univers – vet cursief <kop kopopmaak="rom"><titel>: Univers – romein</p>
Korps	8.5 pt
Interlinie	3.76 mm
Zetwijze	linksljnend

NB: teksten die kapitaal gezet moeten worden, moeten als zodanig in de XML opgenomen zijn, zoals in dit voorbeeld de kop van de bijlage.

Bijlage sluiting

Een <bijlage> kan een <bijlage-sluiting> bevatten, voor het het geval dat een bijlage afzonderlijk ondertekend wordt.

XML	<p><bijlage-sluiting></p> <p><i>Voorbeeld:</i> <bijlage-sluiting> <ondertekening> <functie>De minister van Economische Zaken,</functie> <naam><voornaam>M. J. A. van der</voornaam> <achternaam>Hoeven</achternaam> </naam> </ondertekening> </bijlage-sluiting></p>
Positie	rechterkolom
Letter	Univers – romein, vet en cursief (vet indien <nadruk type="vet">; cursief indien <nadruk type="cur">)
Korps	8.5 pt
Interlinie	3.76 mm
Zetwijze	linksljnend

4.5 Nota van toelichting

Een Staatsblad kan een (nota van) toelichting bevatten (<nota-toelichting>). De toelichting bevat een verantwoording en uitleg van het wet-besluit.

4.5.1 Nota-toelichting kop

XML	<nota-toelichting> <i>Voorbeeld:</i> <nota-toelichting> <kop> <titel>NOTA VAN TOELICHTING</titel> </kop>
Positie en vorm	de toelichting begint altijd op een nieuwe (rechter- of linker-) pagina in de rechterkolom; <kop><titel> rechterkolom; geen witruimte boven;
Letter	Univers – vet
Korps	8.5 pt
Interlinie	3.76 mm
Zetwijze	linkslijnend

NB: teksten die kapitaal gezet moeten worden, moeten als zodanig in de XML opgenomen zijn, zoals in dit voorbeeld de kop van de nota van toelichting.

4.5.1 Nota-toelichting broodtekst

Een (nota van) toelichting heeft een eenvoudige divisiestructuur.

4.5.1.1 <divisie>

XML	<nota-toelichting><divisie> <i>Voorbeeld:</i> <nota-toelichting> <kop> <titel>NOTA VAN TOELICHTING</titel> </kop> <divisie> <kop> <titel>ALGEMEEN</titel> </kop> ... </divisie> <divisie> <kop> <titel>Artikelsgewijs</titel> </kop> <divisie> <kop> <label>Artikel</label> <nr>1</nr> </kop>
-----	---

	<code><al>In dit artikel zijn enkele definities opgenomen.</al></code> <code></divisie></code>
Positie	rechterkolom <code><divisie></code> : begint op een nieuwe regel met 1 witregel erboven uitzondering: <code><divisie><kop><titel>ALGEMEEN<titel></code> : wordt voorafgegaan door 2 witregels (7.52mm)
Letter	<i>richtlijn:</i> <code><divisie><kop><titel></code> : Univers – vet <code><divisie><divisie><kop><titel></code> : Univers – cursief <code><divisie><divisie><divisie><kop><titel></code> : Univers – romein <i>afwijkingen:</i> <code><kop kopopmaak="vet"><titel></code> : Univers – vet <code><kop kopopmaak="cur"><titel></code> : Univers – cursief <code><kop kopopmaak="vetcur"><titel></code> : Univers – vet cursief <code><kop kopopmaak="rom"><titel></code> : Univers – romein
Korps	8.5 pt
Interlinie	3.76 mm
Zetwijze	linkslijnend

Een nota van toelichting kan op zijn beurt een of meer bijlagen bevatten (`<bijlage>`). De opmaakspecificaties voor `<nota-toel><bijlage>` zijn gelijk aan die voor `<divisie>`: een bijlage die deel uitmaakt van een nota van toelichting begint niet op een nieuwe pagina en de kop komt in zijn geheel in de rechterkolom.

4.5.1 Nota-toelichting sluiting

Een (nota) van toelichting kan afgesloten worden met 1 of meer optionele elementen: `<ondertekening>` (1 of meer), `<gegeven>`, `<bijlage>`. Deze elementen hebben geen specifieke opmaak binnen `<nota-toelichting>`.

5. Opmaakinstructies voor verbeterblad

Een rectificatie op het Staatsblad wordt uitgegeven als verbeterblad.

De vormgeving van het voorblad wijkt af van de standaardvormgeving van het Staatsblad.

5.1.1 Verbeterblad titelpagina

De voorpagina van een verbeterblad bevat geen titelregel en geen logo. Het hoofdblok begint op op 83.76 mm vanaf de bladspiegel bovenkant pagina. De eerste tekstregel bevat de publicatienaam (Staatsblad) gevolgd door de jaargang en de editie (van het oorspronkelijke Staatsblad).

XML	<p>publicatienaam:</p> <pre><meta name="OVERHEIDop.publicationName" content="[inhoud veld]"/></pre> <p><i>Voorbeeld:</i></p> <pre><meta name="OVERHEIDop.publicationName" content="Staatsblad"/></pre>
-----	--

	+ spatie + jaargang: <meta name="OVERHEIDop. jaargang " content="[inhoud veld]"/> <i>Voorbeeld:</i> <meta name="OVERHEIDop.jaargang" content="2004"/> + komma + spatie + editie: <meta name="OVERHEIDop. publicationIssue " content="[inhoud veld]"/> <i>Voorbeeld:</i> <meta name="OVERHEIDop. publicationIssue " content="288"/>
Positie	rechterkolom, basislijn op 83.76 mm vanaf bladspiegel bovenkant pagina
Letter	Univers – vet
Korps	11.5 pt
Interlinie	4.51 mm
Zetwijze	linkslijnend

Na deze tekstregel volgt eerst een witregel van 4.51 mm en dan het opschrift (<intitule>):

XML	<staatsblad><intitule> <i>Voorbeeld:</i> <staatsblad> <intitule>Wijziging van het Besluit nevenvestigings- en nevenzittingsplaatsen en enkele andere besluiten in verband met een betere benutting van de zittingscapaciteit</intitule> <verbeterblad> ...
Positie	rechterkolom, op 92.78 mm vanaf bladspiegel bovenkant pagina
Letter	Univers – vet
Korps	11.5 pt
Interlinie	4.51 mm
Zetwijze	linkslijnend
Wit voor	4.51 mm

Na het opschrift volgt de hoofdinhoud van het verbeterblad.

5.1.1 Verbeterblad hoofdinhoud

De hoofdinhoud van een verbeterblad bestaat uit <kop> gevolgd door <vrije-tekst> en optioneel een afsluiting (<tekst-sluiting>).

XML	<pre><verbeterblad><kop></pre> <p><i>Voorbeeld:</i></p> <pre><verbeterblad> <kop> <titel>VERBETERING</titel> </kop></pre> <p>...</p>
Positie	rechterkolom
Letter	Univers – cursief
Korps	8.5 pt
Interlinie	3.76 mm
Zetwijze	linkslijnend
Wit voor	3.76 mm

`<vrije-tekst>` is een containerelement; het kan de elementen (artikel | tekst | divisie) bevatten. Deze elementen hebben geen specifieke opmaak binnen `<verbeterblad>`.

XML	<pre><verbeterblad><vrije-tekst></pre> <p><i>Voorbeeld:</i></p> <pre><vrije-tekst> <tekst> <al>Op blz. 15 en 16, nota van toelichting, is een gedeelte van de tekst van de artikelen 6a en 6b weggevallen. De toelichting op deze artikelen luidt als volgt:</al> </tekst> <divisie> <kop kopopmaak="cur"> <titel>Artikelen 6a en 6b</titel> </kop> <al>Wordt het bestuur van een gerecht geconfronteerd met een piekbelasting die niet met de «eigen» zittingscapaciteit kan worden opgevangen, dan ...</pre>
Positie	rechterkolom <code><tekst></code> : begint op een nieuwe regel met 1 witregel erboven <code><divisie></code> : begint op een nieuwe regel met 1 witregel erboven
Letter	<code><tekst></code> : Univers – romein <i>richtlijn:</i> <code><divisie><kop><titel></code> : Univers – vet <code><divisie><divisie><kop><titel></code> : Univers – cursief <code><divisie><divisie><divisie><kop><titel></code> : Univers – romein <i>afwijkingen:</i> <code><kop kopopmaak="vet"><titel></code> : Univers – vet <code><kop kopopmaak="cur"><titel></code> : Univers – cursief <code><kop kopopmaak="vetcur"><titel></code> : Univers – vet cursief <code><kop kopopmaak="rom"><titel></code> : Univers – romein
Corps	8.5 pt
Interlinie	3.76 mm

Zetwijze	linkslijnend
----------	--------------

De afsluiting van een verbeterblad (<tekst-sluiting>) kan de volgende elementen bevatten: <slotformulier>, <gegeven>, <ondertekening>. Deze elementen hebben geen specifieke opmaak binnen <verbeterblad>.

6. Opmaakinstructies voor generieke (gedeelde) elementen

6.1 Tekstuele opmaak

Binnen de diverse tekstelementen komen elementen voor die anders gezet dienen te worden, bijvoorbeeld <sup> (superieur) voor superscript, <inf> (inferieur) voor subscript en <nadruk> voor verschillende opmaakstijlen.

XML	<p><i>Voorbeeld 1, superscript:</i> (CBS Bevolkingstrends 3<sup>e</sup> kwartaal 2007)</p> <p><i>Voorbeeld 2, inferieur:</i> CO<inf>2</inf></p> <p><i>Voorbeeld 3a, nadruk:</i> Uitgegeven de <nadruk>elfde</nadruk> november 2008</p> <p><i>Alternatief voorbeeld 3b (met default attribuutwaarde gespecificeerd):</i> Uitgegeven de <nadruk type="cur">elfde</nadruk> november 2008</p> <p>De mogelijke attribuutspecificaties zijn:</p> <p><nadruk type="cur"> <nadruk type="vet"> <nadruk type="halfvet"> <nadruk type="vetcur"> <nadruk type="ondlijn"> <nadruk type="nonprop"> <nadruk type="kap"> <nadruk type="klkap"> <nadruk type="rom"></p>
Positie	in de lopende (brood-)tekst
Letter	als in broodtekst van de publicatie
Korps	idem
Interlinie	idem
Zetwijze	<p><sup>: superieur <inf>: inferieur <nadruk> of <nadruk type="cur">: cursief <nadruk type="vet">: vet <nadruk type="halfvet">: halfvet (wordt vooral toegepast in tabellen) <nadruk type="vetcur">: cursief en vet <nadruk type="ondlijn">: onderstreept <nadruk type="nonprop">: niet-proportioneel <nadruk type="rom">: romein ('normaal')</p>

NB: <nadruk>-elementen kunnen ingebedde <nadruk>-elementen bevatten, bijvoorbeeld een stuk cursief weergegeven tekst met daarbinnen een onderdeel onderstreept.

6.2 Alinea en al-groep

6.2.1 Alinea

Alinea's worden gecodeerd met het element <al>.

Standaard worden de alinea's ingesprongen.

Boven en onder de alinea's wordt in de meeste gevallen een witregel gegenereerd.

Uitzonderingen hierop zijn de alinea's binnen een <al-groep>, binnen lijsten of binnen een artikelstructuur. Hieronder worden de uitzonderingsgevallen gespecificeerd.

XML	<al>
Positie	in broodtekst tenzij anders gespecificeerd
Letter	als in broodtekst van de publicatie
Korps	idem
Interlinie	idem
Zetwijze	linkslijnend Standaard alinea's inspringen met 3.2 mm ; opsommingen niet inspringen (behoudens de 3.2 mm van de alinea); bij overlopende regels loopt de tekst naar voren.
Wit voor	indien binnen <al-groep>: nee indien binnen <lijst>: nee indien binnen <definitielijst>: nee indien binnen <artikel>: nee indien binnen <histnoot>: nee in andere gevallen: ja, 3.76 mm

6.2.2 Al-groep

Een <al-groep> bevat meerdere alinea's. Wanneer de alinea's binnen een <al-groep> element staan wordt hiermee aangegeven dat de alinea's bij elkaar gehouden dienen te worden en komt er alleen een witregel voor en na het element <al-groep>. In de Staatsbladen komt <al-groep> alleen voor in bijlage en (nota van) toelichting, maar niet in wettekst.

XML	<al-groep> <al>tekst...</al> <al>tekst...</al> </al-groep>
Zetwijze	linkslijnend Standaard alinea's inspringen met 3.2 mm.
Wit voor	<al-groep>: 3.76 mm <al-groep><al>: nee

6.3 Lijsten

6.3.1 Opsommingen

Opsommingen worden in de XML opgenomen als `<lijst>`.

Nummeringen en opsommingstekens staan expliciet in de XML (type="expliciet") en hoeven dus niet automatisch gegenereerd te worden.

NB: spaties tussen nummer en titel moeten overigens wel automatisch gegenereerd worden.

XML	<pre><lijst> Voorbeeld 1, genummerde lijst (alfabetisch) met daarbinnen een genummerde lijst (arabisch): <lijst type="expliciet"> <li.nr>a.</li.nr> <al>artikel 6, voor zover de schuldige verkeerde in de toestand, bedoeld in artikel 8, tweede, derde of vierde lid, en het alcoholgehalte van zijn adem bij een onderzoek hoger blijkt te zijn dan 435 microgram alcohol per liter uitgeademde lucht dan wel het alcoholgehalte van zijn bloed bij een onderzoek hoger blijkt te zijn dan 1,0 milligram alcohol per milliliter bloed, dan wel voor zover de schuldige na het feit niet heeft voldaan aan een bevel, gegeven krachtens artikel 163, tweede, zesde, achtste of negende lid;</al> <li.nr>b.</li.nr> <al>artikel 8, tweede, derde of vierde lid, indien het alcoholgehalte van zijn adem bij een onderzoek hoger blijkt te zijn dan 435 microgram alcohol per liter uitgeademde lucht dan wel het alcoholgehalte van zijn bloed bij een onderzoek hoger blijkt te zijn dan 1,0 milligram alcohol per milliliter bloed;</al> <li.nr>c.</li.nr> <al>artikel 163, tweede, zesde, achtste of negende lid,</al> <al>een en ander voor zover ten tijde van het begaan van het strafbare feit nog geen vijf jaren zijn verlopen sedert de houder als bestuurder van een motorrijtuig onherroepelijk is veroordeeld wegens overtreding van</al> <lijst> <li.nr>1.</li.nr> <al>artikel 6, voor zover de schuldige verkeerde in de toestand, bedoeld in artikel 8, tweede, derde of vierde lid, dan wel voor zover de schuldige na het feit niet heeft voldaan aan een bevel, gegeven krachtens artikel 163, tweede, zesde, achtste of negende lid;</al> </lijst> </lijst></pre>
-----	---

	<pre> </lijst> <lijst> <li.nr>2.</li.nr> <al>artikel 8, tweede, derde of vierde lid, of</al> </lijst> <lijst> <li.nr>3.</li.nr> <al>artikel 163, tweede, zesde, achtste of negende lid.</al> </lijst> </lijst> </pre> <p>(Zie Staatsblad 2008, 433, p. 2)</p> <p><i>Voorbeeld 2, ongenummerde lijst:</i></p> <pre> <lijst> <li.nr>—</li.nr> <al>lid van het Europees Parlement: de in Nederland gekozen vertegenwoordiger in de Vergadering bestaande uit ...</al> </pre>
Positie	bovenstaande lijsten beginnen op een nieuwe regel, zonder witruimte ervoor; De lijsten springen niet in, maar hebben de standaardopmaak van alinea's: inspring van 3.2 mm, bij overlopende regels loopt de tekst naar voren.
Letter	als in broodtekst van de publicatie
Korps	idem
Interlinie	idem
Zetwijze	linkslijnend
Wit voor	nee

6.3.2 Definitielijsten

Definitielijsten worden in de XML opgenomen als `<definitielijst>`.

Nummeringen en opsommingstekens staan expliciet in de XML (type="expliciet") en hoeven dus niet automatisch gegenereerd te worden. Dit geldt ook voor andere leestekens zoals een dubbele punt in het element `<term>`.

NB: spaties tussen nummer en titel moeten overigens wel automatisch gegenereerd worden.

XML	<pre> <definitielijst> Voorbeeld: </pre>
-----	---

	<pre> <definitielijst> <definitie-item> <li.nr>a.</li.nr> <term>Onze Minister:</term> <definitie> <al>Onze Minister van Financiën;</al> </definitie> </definitie-item> <definitie-item> <li.nr>b.</li.nr> <term>de wet:</term> <definitie> <al>de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme.</al> </definitie> </definitie-item> </definitielijst> </pre> <p>(Zie Staatsblad 2008, 305, p. 1)</p>
Positie	definitielijsten beginnen op een nieuwe regel, zonder witruimte ervoor; De lijsten springen niet in, maar hebben de standaardopmaak van alinea's: inspring van 3.2 mm, bij overlopende regels loopt de tekst naar voren.
Letter	als in broodtekst van de publicatie <term>: cursief
Korps	idem
Interlinie	idem
Zetwijze	linkslijnend
Wit voor	nee

6.4 Tabellen

Soort tabel	Letter	Korps	Interlinie
a. teksttabel	Univers	8.5 pt	3.76 mm
b. tabel broodkorps	Univers	8.5 pt	3.76 mm
c. kleiner korps	Univers	6.5 pt	3 mm
d. kleinste korps	Univers	4.5 pt	2.07 mm

De lijnen zijn 0.1 mm en linkslijnend. De tabellen b, c en d hebben een kop, hals en sluitlijn.

Er zijn in principe 3 zetbreedtes, afhankelijk van de grootte van de tabel:

- zetbreedte van 112.5 mm
- paginabreedte van 171 mm
- een dwarspagina van 224.09 mm.

Andere conventies:

- algemene regel, titel en heading zijn **vet**;
- bij een overlopende tabel wordt de header herhaald op de nieuwe pagina;
- als in een `<row>` de tekst overloopt, komende de daarop volgende cellen aan de bottom te hangen;
- bedragen worden in principe rechtlijnend gezet;
- indien een tabel noten bevat, worden deze geplaatst direct aansluitend aan de tabel (zodat er geen conflict ontstaat met de voetnootnummering); bij doorlopende nummers (1, 2, ...) als tabelnoten en anders (2, 1, ...) als bron.
- tabelnoten worden per tabel genummerd, tenzij de klant het anders wil (in dat geval worden de tabelnoten als bron opgenomen);
- de bron of noottekst wordt voorafgegaan door een superieur karakter (cijfer), gevolgd door 1 of meerdere tekstregels;
- vanuit de sluitlijn van de tabel is het extra lead 2 mm.

6.4.1 XML codering tabellen

- tabellen worden gecodeerd volgens het CALS-model;
- de kolombreedte van tabellen wordt in de XML bij voorkeur niet uitgedrukt in vaste maten, maar in percentages met gebruik van het teken*;
- attributen op tabellen als **frame** en **rowsep** worden meegenomen in de presentatie;
- tableheaders worden herhaald als deze van de pagina lopen, en kunnen een eigen formattering mee krijgen;
- indien een tabel een heel speciale behandeling vereist wordt het attribuut **tabstyle** gebruikt. (Vanuit beheersoogpunt dient dit echter zoveel mogelijk voorkomen te worden.);
- attribuutwaarden die default al de juiste waarde bevatten worden niet gecodeerd. Voorbeelden hiervan zijn **morerows="0"** en **rotate="0"**;
- element `<title>` bij tabel wordt waar mogelijk gevuld.

6.5 Afbeeldingen

NB: het is nog niet precies duidelijk hoe de afhandeling van de afbeeldingen in het nieuwe EB proces gaat lopen; daarom ontbreken hieronder nog enkele specificaties.

XML	<pre> <plaatje> Voorbeeld 1 (losstaand): <al>...</al> <plaatje> <illustratie naam="stb-2008-430-005.png" type="lijn" breedte="92mm" hoogte="43mm"/> </plaatje> Voorbeeld 2 (inline): <al>... rechts het Europees muntteken <plaatje> <illustratie naam="stb-2008-430-001.png" type="lijn" breedte="2mm" hoogte="3mm"/></plaatje>...</al> </pre>
-----	---

	(Zie Staatsblad 2008, 430, p. 2)
Positie	<i>Voorbeeld 1 (losstaand):</i> <illustratie>: nieuwe regel, linkslijnend <bijschrift> of <bijschrift locatie="onder">: nieuwe regel (onder illustratie) <bijschrift locatie="boven">: nieuwe regel, boven illustratie <bron>: nieuwe regel <i>Voorbeeld 2 (inline):</i> <illustratie>: in lopende tekst <bijschrift>: nvt <bron>: nvt
Letter	<bijschrift>: Univers – vet <bron>: Univers – romein
Korps	<bijschrift>: 6.5 pt <bron>: 6.5 pt
Interlinie	<bijschrift>: 3 mm <bron>: 3 mm
Wit voor	<i>Voorbeeld 1 (losstaand):</i> als niet paginagroot <i>Voorbeeld 2 (inline):</i> nvt

6.6 Links

In een Staatsblad kunnen in de lopende tekst verwijzingen voorkomen naar een ander Staatsblad of andere Officiële Publicatie. Dergelijke links worden in de xml opgenomen als <extref>.

XML	<extref> <i>Voorbeeld 1 (in de broodtekst):</i> <al>Indien artikel IV tot toepassing komt, wordt, nadat het wetsvoorstel van de Vierde tranche Algemene wet bestuursrecht (TK 2003–2004, <extref doc="kst-29702-2">29 702, nr. 2</extref>) tot wet is verheven... <i>Voorbeeld 1 (in een noot):</i> <noot.al>Kamerstukken II 2007–2008, <extref doc="kst-29398-92">29 398, nr. 92</extref>.</noot.al>
Positie	in de lopende tekst
Letter	afhankelijk van het onderdeel waarin de link voorkomt; stijl: idem (geen specifieke opmaakstijl)
Korps	afhankelijk van het onderdeel waarin de link voorkomt
Interlinie	afhankelijk van het onderdeel waarin de link voorkomt

6.7 Noten

In de Staatsbladen kunnen twee soorten noten voorkomen. Naast de gewone <noot>-elementen in de lopende tekst is er een specifiek soort noot dat in de XML opgenomen wordt als <histnoot>. Deze specifieke nootsoort wordt gebruikt voor een eventuele verwijzing naar het bijbehorende kamerstuk (<histnoot

`type="parlementair">`) en/of een verwijzing naar het Advies van de Raad van State (`<histnoot type="raad-van-state">`).

6.7.1 Voetnoot

In de Staatsbladen kunnen noten (`<noot>`) niet voorkomen in wettekst, maar wel in een bijlage en (nota van) toelichting.

De notenummering is doorlopend per Staatsblad; de nummers zijn opgenomen in de XML-structuur (`<noot.nr>`).

De noten worden van onderaf naar boven opgebouwd.

Tabelnoten worden apart genummerd per tabel.

XML	<p><code><noot></code> of <code><noot type="voet"></code></p> <p><i>Voorbeeld:</i></p> <p><code><al></code>In opdracht van de Minister van Verkeer en Waterstaat heeft TNO onderzocht of verschillende soorten moderne fietslampen meer of minder opvallend zijn dan enkele conventionele typen fietsverlichting met een gloeilamp en een dynamo.<code><noot id="n2" type="voet"></code> <code><noot.nr>2</noot.nr></code> <code><noot.al></code>A. Toet e.a., <code><nadruk type="cur"></code>Vergelijking van fietsverlichtingsvormen<code></nadruk></code>, Soesterberg: TNO Defensie en Veiligheid 2008.<code></noot.al></code> <code></noot></code> ... <code></al></code></p>
Positie	<p><i>Nootnummer in de lopende tekst:</i> <code><noot></code>: nootnummer in de lopende tekst op de plaats van <code><noot></code> superscript; <i>Nootverklaring onderin linkerkolom:</i> <code><noot.nr></code> + <code><noot.al></code>: begint in linkerkolom vanaf onderkant zetspiegel <code><noot.nr></code> superscript + spatie gevolgd door inhoud <code><noot.al></code></p>
Letter	<p><i>Nootnummer in de lopende tekst:</i> Univers – romein in lopende tekst <i>Nootverklaring onderin linkerkolom:</i> <code><noot.nr></code>: Univers – romein <code><noot.al></code>: Univers – romein</p>
Korps	<p><i>Nootnummer in de lopende tekst:</i> 6.5 pt <i>Nootverklaring onderin linkerkolom:</i> <code><noot.nr></code> + <code><noot.al></code>: 6.5</p>
Interlinie	<p><i>Nootnummer in de lopende tekst:</i> idem als broodtekst <i>Nootverklaring onderin linkerkolom:</i> <code><noot.nr></code> + <code><noot.al></code>: 3 mm</p>
Zetwijze	<p><i>Nootnummer in de lopende tekst:</i> <code><noot id="n1"></code>: superscript; <i>Nootverklaring onderin linkerkolom:</i> <code><noot.nr></code> + <code><noot.al></code>: linkslijvend</p>
Afbreken	ja, in de tekst van de nootverklaring

6.7.2 Histnoot

De noottekst komt in de linkerkolom ter hoogte van de laatste regel van de slotformulering. Als er meerdere tekstregels zijn, wordt er van onderaf naar boven opgebouwd.

XML	<code><histnoot></code> <i>Voorbeeld 1:</i> <code><histnoot type="raad-van-state"></code> <code><al></code> Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van artikel 25a, vijfde lid j° vierde lid, onder b van de Wet op de Raad van State, omdat het zonder meer instemmend luidt. <code></al></code> <code></histnoot></code> <i>Voorbeeld 2:</i> <code><histnoot type="parlementair"></code> <code><al></code> Kamerstuk 31 444 C <code></al></code> <code></histnoot></code>
Positie	in linkerkolom, laatste regel op de zelfde hoogte als de laatste regel van de slotformulering
Letter	Univers – romein
Korps	6.5
Interlinie	3 mm
Zetwijze	linkslijnend
Afbreken	ja

6.8 Tussenkop

Het element `<tussenkop>` wordt gebruikt in uitzonderingssituaties waarin het niet mogelijk of niet logisch is om een divistructuur te gebruiken.

XML	<code><tussenkop></code> <i>Voorbeeld 1 (in considerans):</i> <code><considerans></code> <code><considerans.al></code> Op voordracht van Onze Minister van Financiën van 31 oktober 2008, FM 2008-2753 N, en Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, <code></considerans.al></code> <code><tussenkop></code> Overwegingen <code></tussenkop></code> <code><considerans.al></code> Landsbankí Íslands hf. is niet in staat de uitstaande deposito's uit te keren. Hierdoor zijn in Nederland ruim 120.000 spaarders en investeerders gedupeerd voor naar schatting EUR 2 mld. ... <code></considerans.al></code> <code></considerans></code> (Zie Staatsblad 2008, 442)
Letter	indien binnen <code><considerans></code> : Univers – vet indien binnen <code><divisie></code> : Univers – vet in andere gevallen: Univers – cursief
Korps	8.5 pt

Interlinie	3.76 mm
Zetwijze	linksljnend
Wit voor	3.76 mm